

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 20 грудня 2022 року № 26-6

Київ

Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності здійснення Фондом державного майна України повноважень з управління майном державних підприємств, установ та організацій, що мають фінансові наслідки для державного бюджету

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України “Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності здійснення Фондом державного майна України повноважень з управління майном державних підприємств, установ та організацій, що мають фінансові наслідки для державного бюджету.

За підсумками розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. Фонд державного майна України (далі – Фонд, ФДМУ) як суб’єкт управління об’єктами державної власності не забезпечив ефективне управління покладених на нього завдань з урахуванням законів України від 09.12.2011 № 4107-VI «Про Фонд державного майна України» (далі – Закон № 4107) та від 21.09.2006 № 185 «Про управління об’єктами державної власності» (далі – Закон № 185), в частині здійснення контролю за ефективним використанням та збереженням державного майна об’єктами державної власності, які держава передала у безстрокове безоплатне користування йому та його регіональним відділенням.

Протягом грудня 2019 – 2021 років Фондом прийнято до сфери управління понад 571 державне підприємство, установу та організацію, переважна частина з яких недіючі, відомості про які відсутні або які перебувають у процесі ліквідації та банкрутства. Зокрема, із 636 державних підприємств, які станом на 31.12.2021 належали до сфери управління Фонду та його регіональних відділень, працюючі лише 179, або 28,1 відс. загальної кількості.

Приймання цілісних (єдиних) майнових комплексів державних підприємств до сфери управління Фонду та його регіональних відділень здійснено без інвентаризації державного майна. Відомості щодо складу

цілісних майнових комплексів (загальна площа будівель та споруд, площа земельних ділянок, вартість основних фондів) у актах прийому-передачі переважної більшості державних підприємств, установ та організацій відсутні.

Єдина система обліку об'єктів державної власності у Фонді та його регіональних відділеннях відсутня, ведення даних щодо їх кількості здійснюється з недотриманням вимог Закону № 185 та Положення про Єдиний реєстр об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.04.2004 № 467 (із змінами). Зокрема Фондом, як уповноваженим органом управління, не внесено до реєстру даних щодо 20 державних підприємств станом на 01.01.2020; двох державних підприємств станом на 01.01.2021 та 61 державного підприємства станом на 31.12.2021. У реєстрі частково відображена або відсутня повністю інформація щодо земельних ділянок та державного майна частини державних підприємств, установ та організацій.

Відомості стосовно структури майна державних підприємств, установ та організацій, які належать до сфери управління, а також інформація щодо стану державної реєстрації речових прав на нерухоме майно (будівель, споруд, землі та іншого) станом на 01.01.2020 у Фонді відсутні.

Облік державного майна, яке не увійшло до статутного капіталу господарських товариств у процесі реорганізації та приватизації цілісних (єдиних) майнових комплексів державних підприємств, Фондом здійснюється також на неналежному рівні, оскільки дані щодо суб'єктів господарювання та місця перебування такого майна (за період аудиту) відсутні.

Зазначені факти є недотриманням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 19.06.2007 № 832 «Про затвердження Порядку здійснення контролю за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності та критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності».

Аудитом встановлено, що за 2020 рік щорічна інвентаризація проведена лише у 75 державних підприємствах із 475 (15,8 відс.), за 2021 рік щорічна інвентаризація проведена лише у 93 державних підприємствах із 636 (14,6 відс.). Також серед інших недоліків можна зазначити те, що статутний капітал ДП «Чутове» не сформовано, переоцінку майна не проведено, а Статут затверджено Фондом із нульовим розміром статутного капіталу.

Отже, результати аудиту засвідчили неефективність системи управління і контролю за використанням і розпорядженням державним майном суб'єктами господарювання, що віднесені до сфери управління Фонду та його регіональних відділень.

2. Аудитом встановлено численні недоліки та порушення, які призвели до неефективного використання та управління державним майном, що мало наслідки для державного бюджету, зокрема виявлено:

1) порушення та недоліки при адмініструванні дохідної частини бюджету в частині недоплати до бюджету за результатами фінансово-господарської діяльності на загальну суму 42 347,7 тис. грн;

2) непродуктивне використання коштів – 10 829,4 тис. грн;

3) неефективне управління державними коштами та майном на загальну суму 19 546,9 тис. грн та 534,76 тис. дол. США (еквівалент 13 716 503,21 грн);

4) втрати (збитки) бюджету внаслідок прийняття необґрунтованих управлінських рішень 2 443,1 тис. грн;

5) з порушенням бюджетного законодавства на загальну суму 707,52 тис. грн;

б) незаконно нарахована та виплачена заробітна плата на суму 536,08 тис. гривень.

Крім того встановлено факти, за якими існують ризики втрати державного майна на загальну суму 56 004 590,7 тис. гривень.

3. Фондом з недотриманням вимог пункту 10 Порядку складання, затвердження та контролю за виконанням фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Мінекономрозвитку від 02.03.2015 № 205 (далі – Порядок № 205), не забезпечено належного контролю за повнотою і обґрунтованістю показників, визначених у фінансових планах державних підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління. Як наслідок, відрахувало частину чистого прибутку до державного бюджету у 2020 році лише 46 державних підприємств, або 53,5 відс. тих, що планували відрахування (86 державних підприємств), та у 2021 році лише 33 державних підприємства, або 54,1 відс. тих, що планували відрахування (84 державних підприємства). Внаслідок необґрунтованого планування підприємствами, установами, організаціями, що належать до сфери управління Фонду, прибутку, доходів та витрат державним бюджетом недоотримано 42 347,7 тис. грн (у 2020 році – 26 277,0 тис. грн, у 2021 році – 16 070,7 тис. грн) відрахувань частини чистого прибутку до державного бюджету.

Аудитом регіональних відділень Фонду встановлено порушення частини другої статті 75 Господарського кодексу України, пункту 6 частини першої статті 6 Закону № 185 та пункту 5 Порядку № 205 щодо своєчасності затвердження фінансових планів державних підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління.

4. Фонд не виконує належним чином повноваження з управління об'єктами державної власності, переданими в оперативне управління державним підприємствам, установам та організаціям.

4.1. За відсутності у Законі № 185 та Законі № 4107 вимог щодо призначення виконуючих обов'язки керівників державних підприємств та не дотримуючись вимог пункту 1² постанови Кабінету Міністрів України від 03.09.2008 № 777 «Про проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки», наказом Фонду від 17.02.2020 № 286 створено Робочу групу з розгляду документів претендентів на тимчасове здійснення повноважень керівників суб'єктів господарювання, які перебувають в управлінні Фонду державного майна України (далі – Робоча група). Як наслідок, конкурсний відбір керівників державних підприємств Фондом державного майна

України не проводився, а призначались тимчасово здійснюючі повноваження керівників за рекомендацією Робочої групи керівництву Фонду.

Таким чином, протягом 2020–2021 років наказами Фонду були призначені 177 виконуючих обов'язки директора державних підприємств, що не відповідає вимогам частини третьої статті 65 та абзацу другої частини шостої статті 73 Господарського кодексу України.

Крім того, з недотриманням частин третьої та четвертої статті 65 Господарського кодексу України та пункту 7 глави 9 розділу II Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 «Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях» (в редакції від 07.11.2018, що діяла у 2020 – 2021 роках), наказами Фонду, без посилання на відповідні норми Кодексу законів про працю України або інші нормативно-правові акти директори державних підприємств звільнялись із займаних посад та одночасно цими ж наказами призначались тимчасово виконуючими обов'язки керівників цих же підприємств. Інформація щодо розмірів їх посадових окладів, встановлених надбавок і доплат у наказах відсутня.

4.2. Проведений Фондом моніторинг діяльності державних підприємств, установ та організацій, які перебувають у сфері його управління, був формальним. Так, із 389 суб'єктів господарювання станом на 01.01.2020 оцінено фінансово-господарську діяльність 75, або 19,3 відсотка. Із 475 суб'єктів господарювання станом на 01.01.2021 оцінено фінансово-господарську діяльність 105, або 22,1 відс.; із 636 суб'єктів господарювання станом на 31.12.2021 оцінено фінансово-господарську діяльність 81, або 12,7 відсотка. Як наслідок, результати діяльності більшості суб'єктів господарювання не були оцінені.

За інформацією Фонду, відповідно до пункту 4.6 Методичних рекомендацій застосування критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності, затверджених наказом Мінекономрозвитку від 15.03.2013 № 253, оцінка результатів діяльності не проводиться щодо підприємств, які створені у звітному періоді; щодо яких розпочато процедуру реорганізації (реструктуризації) або ліквідації за рішенням суб'єкта управління або за рішенням суду; які розташовані за межами території України, тощо. Водночас пунктом 4.6 зазначених Методичних рекомендацій не передбачено непроведення оцінки суб'єктів господарювання, які не здійснюють господарської діяльності, інформація щодо діяльності яких відсутня, не подано звітності тощо, тобто Фондом не забезпечено належним чином виконання повноважень з моніторингу державних підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління.

4.3. З недотриманням вимог частини другої статті 75 Господарського кодексу України та абзацу п'ятого пункту 5 Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного

сектору економіки, затвердженого наказом Мінекономрозвитку від 02.03.2015 № 205, Фондом, як уповноваженим органом управління, значна частина фінансових планів державних підприємств, установ, організацій не затверджується або затверджується несвоєчасно. Так, на 2020 рік затверджено фінансові плани 103 державних підприємств, у т.ч. 5 державних підприємств попереднім органом управління (26,5 відс. загальної кількості державних підприємств – 389), з них до 01.09.2019 – 37 державних підприємств (9,5 відс. загальної кількості державних підприємств – 389). Затверджено на 2021 рік фінансові плани 140 державних підприємств (29,5 відс. загальної кількості державних підприємств – 475), з них до 01.09.2020 – 25 державних підприємств (5,3 відс. загальної кількості державних підприємств – 475).

Фінансові плани ДП «Пуща-Водиця» на 2020 та 2021 роки також затверджені з недотриманням термінів, визначених зазначеними нормами, оскільки фінансовий план підлягає затвердженню до 1 вересня року, що передуює плановому, однак цього не було зроблено вчасно.

4.4. За відсутності управлінських рішень Фонду, у 2020 році наглядові ради на державних підприємствах, які перебували у сфері управління Фонду, не утворені. У 2021 році утворено наглядові ради лише на двох державних підприємствах: ДП «Пуща-Водиця» та ДП «Центр сертифікації та експертизи насіння і садивного матеріалу», які не відповідають критеріям¹ для обов'язкового створення наглядової ради. Доцільність утворення наглядових рад на вказаних державних підприємствах Фондом пояснена тим, що ДП «Пуща-Водиця» має найбільший товарообіг, а ДП «Центр сертифікації та експертизи насіння і садивного матеріалу» – найбільший земельний банк, земельні ділянки якого знаходяться на всій території України.

Крім того, встановлено, що на момент проведення аудиту, за відсутності чітко визначених правових вимог до особи, яка може бути призначена до наглядової ради як представник держави, у наглядовій раді ДП «Пуща-Водиця» функції представника держави (Фонду державного майна України) виконує фізична особа, колишній директор Департаменту фінансів Фонду державного майна України, який був звільнений з посади 28.02.2022 за власним бажанням і фізичною особою, яка до захисту державних інтересів не має відношення. Відповідних управлінських рішень щодо зміни представника держави у наглядовій раді ДП «Пуща-Водиця» Фондом не прийнято.

4.5. З недотриманням вимог пункту 11 Положення про Регіональне відділення Фонду державного майна України (далі – РВ ФДМУ) по Одеській та

¹ Постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 142 «Деякі питання управління державними унітарними підприємствами та господарськими товариствами, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі» (із змінами) затверджено, зокрема, критерії, відповідно до яких утворення наглядової ради є обов'язковим на державних унітарних підприємствах та в господарських товариствах, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі (далі – Критерії).

Миколаївській областях², згідно з яким начальник регіонального відділення може мати не більше двох заступників, у тому числі одного першого заступника, які призначаються та звільняються з посади Головою Фонду, у РВ ФДМУ по Одеській та Миколаївській областях згідно із затвердженими Головою Фонду структурою та в. о. керівника апарату штатним розписом, наявні дві посади першого заступника та три посади заступника начальника РВ ФДМУ з загальним розміром місячного фонду заробітної плати 55,08 тис. гривень. Як наслідок, безпідставні витрати державного бюджету на виплату заробітної плати трьом заступникам керівника регіонального відділення за 2020–2021 роки становили загалом 707,52 тис. гривень.

5. Зволікання Фондом з процесом проведення приватизації та продажу 6 об'єктів³ великої приватизації призвели до неефективного використання бюджетних коштів у сумі 534,76 тис. дол. США та 13 1457,0 тис. гривень.

Зокрема, для підготовки до приватизації та продажу 6 об'єктів великої приватизації у 2018 році Фондом залучено чотири радники, один з яких є іноземною компанією, решта – представники вітчизняного бізнесу. За умовами договорів оплата послуг радників здійснюється у 4–5 етапів за рахунок коштів загального фонду державного бюджету.

На момент проведення аудиту із 6 об'єктів великої приватизації продано лише 1 – АТ «Перший київський машинобудівний завод» та сплачено з державного бюджету за послуги радника – 1 723,6 тис. гривень. Приватизацію та продаж ПрАТ «Президент Готель» та державного підприємства «Вугільна компанія «Краснолиманська» станом на 31.12.2021 навіть не розпочато, а розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.04.2022 № 320-р приватизація ПрАТ «Президент Готель» припинена. За інформацією Фонду, до вересня 2019 року підготовка до приватизації 4 об'єктів (окрім ПрАТ «Президент-Готель») була призупинена на деякий час рішенням суду.

Послуги з підготовки до приватизації ПАТ «Одеський припортовий завод» та ПАТ «Об'єднана гірничо-хімічна компанія» тривають з 2018 року. При цьому їх надано відповідно лише за трьома етапами із п'яти та за трьома етапами із чотирьох, за які сплачено 534,76 тис. дол. США та 13 147,0 тис. гривень.

Крім того, для підготовки до приватизації ДП «Завод «Електроважмаш» теж було залучено радника, якому сплачено 27.10.2020 за збір та аналіз інформації про об'єкт (I етап) коштів в сумі 2 304,6 тис. гривень. У березні 2021 року, за пропозицією Фонду, Кабінет Міністрів України розпорядженням від 31.03.2021 № 248-р погодив перетворення державного підприємства «Завод «Електроважмаш» в акціонерне товариство «Завод «Електроважмаш», а розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.08.2021 № 1005-р

² Затверджено наказом ФДМУ від 22.05.2019 № 484 «Про затвердження Положення про Регіональне відділення Фонду державного майна України».

³ ПАТ «Одеський припортовий завод», ПАТ «Об'єднана гірничо-хімічна компанія», ДП «Завод «Електроважмаш», ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська», ПрАТ «Президент Готель», АТ «Перший київський машинобудівний завод».

погоджено реорганізацію АТ «Завод «Електроважмаш» шляхом приєднання до АТ «Турбоатом». Водночас згідно з підпунктом 2 пункту 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.09.2019 № 885-р Фонд державного майна здійснює оплату фіксованої частини винагороди послуг радника за рахунок відповідних коштів державного бюджету відповідно до умов договору про надання послуг радника з підготовки до приватизації та продажу єдиного майнового комплексу державного підприємства «Завод «Електроважмаш» за умови повного виконання радником умов договору.

Отже, внаслідок неналежного виконання повноважень посадовими особами Фонду державного майна України щодо приватизації ДП «Завод «Електроважмаш» нанесено втрати (збитки) державному бюджету на суму 2 304,6 тис. грн, що має ознаки службової недбалості. Зазначені кошти не повернено до державного бюджету України.

6. Внаслідок неналежного контролю регіональними відділеннями Фонду державного майна України, за державними підприємствами, установами, організаціями, що належать до сфери їх управління, аудитом встановлено ризики втрати державного майна на загальну суму 65 081,53 тис. гривень.

Так, Регіональним відділенням ФДМУ по Дніпропетровській, Запорізькій та Кіровоградській областях з недотриманням вимог пункту 4 Положення про Єдиний реєстр об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.04.2004 № 467 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 23.02.2005 № 142), не здійснено заходів щодо оформлення речових прав на 50 од. нерухомого майна загальною вартістю 298,0 тис. грн, що створює ризики їх втрати (відчуження) під час здійснення будь-яких правочинів, що в подальшому може призвести до необхідності захисту права користування земельними ділянками у судовому порядку.

Крім того, державними підприємствами, що перебувають у сфері управління Регіонального відділення ФДМУ по Дніпропетровській, Запорізькій та Кіровоградській областях; Регіонального відділення ФДМУ по Вінницькій та Хмельницькій областях і Регіонального відділення ФДМУ по Одеській, Миколаївській, Херсонській областях за відсутності контролю з боку органу управління, з недотриманням вимог пункту 1 частини першої статті 2, пункту 2 частини першої статті 3, статей 4 і 5 Закону України від 01.07.2004 № 2004 № 1952 «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження» (далі – Закон № 1952), не здійснено заходи щодо державної реєстрації права власності на об'єкти нерухомого майна на загальну суму 33 866,8 тис. гривень. Зазначене створює ризики втрати державного нерухомого майна.

Регіональним відділенням ФДМУ по Дніпропетровській, Запорізькій та Кіровоградській областях не здійснено контролю за дотриманням ДП «Олександрійський шовкорядгосп» проведення державної реєстрації автотранспорту і сільгосподарської техніки, що перебували на його балансі до березня 2021 року, загальною вартістю 239,0 тис. грн, що не відповідає вимогам абзацу першого пункту 7 Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на

шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.1998 № 1388 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 23.12.2009 № 1371).

Регіональним відділенням по Дніпропетровський, Запорізькій та Кіровоградській областях встановлено, що на балансі ДП «Олександрійський шовкорадгосп» обліковується державне майно, що не підлягає приватизації, яке за умовами договору купівлі-продажу від 10.03.2021, посвідченого приватним нотаріусом Олександрійського районного нотаріального округу та зареєстрованого в реєстрі за № 448, знаходиться на відповідальному зберіганні у покупця. Зазначене створює ризики втрати державного майна на суму 477,7 тис. гривень.

Право постійного користування земельними ділянками трьох державних підприємств, функції щодо управління майном яких належали Фонду (до жовтня 2021 року (двох ДП) та до грудня 2021 року (одного ДП)) і Регіональному відділенню ФДМУ по Львівській, Закарпатській та Волинській областях (з часу передачі функцій управління від ФДМУ), не оформлено, як визначено Законом № 1952, що є недотриманням вимог законодавства, за які відповідно до статті 211 Земельного кодексу України передбачено цивільну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

Земельні ділянки, на які надано право постійного користування ДП «Дашавський завод композиційних матеріалів» загальною площею 42,602 га; ДП «Волинський експертно-технічний центр Держпраці» загальною площею 0,4231 га; ДП «Закарпатський експертно-технічний центр Держпраці» загальною площею 0,0336 га, не внесено до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, чим порушено вимоги Закону № 1952. На балансі ДП «Закарпатський експертно-технічний центр Держпраці» обліковувалося майно із заниженою балансовою вартістю, зокрема, із 122 найменувань майна лише 21 одиниця має балансову (залишкову) вартість, решта – нульову вартість. Отже, внаслідок відсутності проведення експертизи та переоцінки вартості основних засобів активи державного підприємства занижені.

За умов відсутності нормативного врегулювання щодо відповідальності юридичних осіб за наповнення даних Єдиного реєстру об'єктів державної власності (державних підприємств) встановлено викривлення даних Єдиного реєстру. Зокрема, станом на 30.06.2021 у Єдиному реєстрі ДП «Дашавський завод композиційних матеріалів» відображено 2 одиниці нерухомого майна (огорожа заводу) загальною вартістю 652,5 тис. грн, тоді як у Відомостях про нерухоме державне майно (форма № 2б(д) таке майно відсутнє. Також 41 найменування нерухомого майна загальною первісною вартістю 30 200,0 тис. грн (балансова вартість 7,9 млн грн) ДП «Дашавський завод композиційних матеріалів» не внесено до Єдиного реєстру.

7. Недобросовісні управлінські рішення органів управління майном, а саме Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства

України (Міністерства економіки України) та Міністерства аграрної політики і продовольства України (Міністерства аграрної політики України) в різні періоди, державного підприємства «Науково-дослідний, виробничий агрокомбінат «Пуща-Водиця» (далі – ДП «Пуща-Водиця», Підприємство) та керівництва ДП «Пуща-Водиця» призвели до укладання Підприємством у 2006–2015 роках (з подальшими змінами в інші періоди) 6 інвестиційних договорів, 2 договорів часткової участі у будівництві та додаткових угод до них, укладених у інші періоди на не вигідних для держави умовах, реалізація яких на момент проведення аудиту ще триває.

Зокрема, Мінагрополітики на час укладання інвестиційних договорів, не створено ефективного механізму конкурсного відбору забудовників (інвесторів), внаслідок чого надано переваги та укладено угоду із будівельними компаніями, які належать до однієї провідної української девелоперської компанії. На неконкурентних засадах передано приватним будівельним компаніям під багатоквартирну забудову 9 земельних ділянок, що належать ДП «Пуща-Водиця», загальною площею 308,1258 га у Подільському і Оболонському районах міста Києва за 8 інвестиційними договорами. При цьому експертна грошова оцінка земельних ділянок ДП «Пуща-Водиця» не проведена та їх ринкова вартість не була визначена.

За даними мережі «Інтернет»⁴ середня ринкова вартість землі в місті Києві на кінець 2021 року становила 2,1 млн грн за одну «сотку». Орієнтовна ринкова вартість землі у розрізі районів, що пропонується в мережі «Інтернет»⁵, становила у Подільському районі – 1 404,4 тис грн за одну «сотку» та Оболонському районі – 547,8 тис. грн за одну «сотку». Проведеним під час аудиту орієнтовним розрахунком встановлено, що вартість 9 земельних ділянок загальною площею 308,1258 га, які ДП «Пуща-Водиця» віддано під забудову, становить 40 396 084,7 тис. гривень. Передання під забудову земельних ділянок без визначеної ринкової вартості земельних ділянок унеможливило визначення реальної частки (вкладу) ДП «Пуща-Водиця» в інвестиційних договорах та не надало можливості (умов), за яких ці договори можуть бути вигідними для інтересів ДП «Пуща-Водиця», тобто державних інтересів.

Крім того, протягом 2020 – 2021 років ДП «Пуща-Водиця» як користувач земельних ділянок, на яких здійснюється будівництво, нараховувало та сплачувало плату за землю. Упродовж періоду, що підлягав аудиту, за цих 9 земельних ділянок сплачено плату за землю 29 025,6 тис. грн⁶, що призвело

⁴ За даними інтернет-видання «Апостроф». Доступно за посиланням: <https://apostrophe.ua/ua/news/kyiv/infra/2021-10-24/gde-v-kieve-samaya-dorogaya-i-deshevaya-zemlya-tsenyi-v-raznyih-rayonah/247540>.

⁵ За даними з порталу «СтройОбзор». Доступно за посиланням: <https://stroyobzor.ua/ru/kyev/news-analythics/skolko-stoit-kupit-zemlyu-v-kieve-ceny-po-rayonam>; За даними з порталу «Файненс.юа». Доступно за посиланням: <https://news.finance.ua/ua/news/-/502428/v-nimechchyni-vlada-platytyume-2-tysyachi-yevro-za-zdachy-zhytla-v-orendu>.

⁶ 29 025,6 тис. грн (2020 – 12 891,2 тис. грн, 2021 – 16 134,4 тис. гривень).

до значного податкового навантаження на державне підприємство та непродуктивних витрат. Заборгованість зі сплати податку на землю відсутня.

8. Реалізація 8 інвестиційних угод ДП «Пуца-Водиця» створює ризики відчуження активів державного підприємства орієнтовною ринковою вартістю 40 396 084,7 тис. грн, оскільки згідно з чинним законодавством набуття права власності на збудовані об'єкти нерухомого майна новими власниками у подальшому призведе до втрати ДП «Пуца-Водиця» права користування цими земельними ділянками. Так, відповідно до вимог частин першої – третьої статті 42 та пункту «д» частини другої статті 92 Земельного кодексу України право постійного користування земельною ділянкою із земель державної та комунальної власності набувають співвласники багатоквартирного будинку, земельні ділянки надаються в постійне користування підприємствам, установам і організаціям, які здійснюють управління цими будинками, та передаються безоплатно у власність або в постійне користування співвласникам багатоквартирного будинку у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Згідно з частиною 13 статті 120 Земельного кодексу України у разі набуття права власності на об'єкт нерухомого майна (іншу будівлю або споруду, єдиний майновий комплекс), розміщений на земельній ділянці, що перебуває у постійному користуванні, особами, які не можуть набувати земельну ділянку на такому праві, вони набувають земельну ділянку із земель державної або комунальної власності у власність або оренду.

9. Під час реалізації інвестиційних договорів аудитом встановлено факти зволікання із зміною їх цільового призначення. Як наслідок, земельні ділянки не використовуються за цільовим призначенням у сільському господарстві, а будівництво триває роками, плата за землю сплачується за іншою ставкою, об'єкти будівництва переходять у «довгобуд». Із восьми земельних ділянок, залучених в процесі реалізації інвестиційних договорів, у 2020 році чотири земельні ділянки⁷ загальною площею 118,5477 га та у 2021 році три земельні ділянки⁸ загальною площею 32,5477 га мали категорію «землі сільськогосподарського призначення». Відповідно до пункту 284.1 статті 284 Податкового кодексу України Київська міська рада встановлює ставки плати за землю та пільги щодо земельного податку, що сплачується на території міста Києва. Згідно з таблицею № 1 додатка 3 до Рішення Київської міської ради від 23 червня 2011 року № 242/5629 «Про встановлення місцевих податків і зборів у м. Києві»⁹ розмір ставки земельного податку для землі сільськогосподарського призначення (для ведення товарного сільськогосподарського виробництва ставка – 0,3) значно вищий за розмір ставки земельного податку для землі житлової забудови (для будівництва і

⁷ 118,5477 га (8000000000:78:137:0010 – 29,7449 га; 8000000000:91:400:0101 – 86,00 га; 8000000000:78:135:0044 – 1,8028 га; 8000000000:91:066:0101 – 1,00 га).

⁸ 32,5477 га (8000000000:78:137:0010 – 29,7449 га; 8000000000:78:135:0044 – 1,8028 га; 8000000000:91:066:0101 – 1,00 га).

⁹ Рішення Київської міської ради від 23 червня 2011 року № 242/5629 (із змінами і доповненнями (у редакції рішення Київської міської ради від 18.10.2018 № 1910/5974)).

обслуговування багатоквартирного житлового будинку з об'єктами торгово-розважальної та ринкової інфраструктури ставка – 0,03).

Як наслідок, при сплаті податку на землю за земельні ділянки, що передбачали багатоквартирну забудову за інвестиційними договорами, застосовувався розмір ставки земельного податку як за землі сільськогосподарського призначення, що призвело до значного податкового навантаження на державне підприємство та непродуктивних витрат у сумі 4 764,3 тис. гривень¹⁰.

10. Керівництвом ДП «Пуща-Водиця» без погодження Міністерством аграрної політики та продовольства України приймалися управлінські рішення щодо укладання додаткових угод¹¹ із трьома забудовниками на підставі підпункту 5.2.3 та пункту 13.1 інвестиційних договорів від 19.09.2012 (нова редакція договору № 0804-2-ІД/08 від 08.04.2008), від 28.10.2014 (нова редакція договору № 2811-1-ід/11 від 28.11.2011) та від 05.03.2013 № 0503-ІД/13 і замість отримання частини майнових прав на приміщення в побудованих об'єктах ДП «Пуща-Водиця» отримувало від підприємств-збудовників їх частку у вигляді грошових коштів. Вартість майнових прав визначалася залученими ними без конкурсу та без погодження з органом управління майном суб'єктами оціночної діяльності. Всього за 2015–2019 роки підприємствами-збудовниками сплачено 240 258,3 тис. грн замість отримання частини майнових прав на приміщення в загальному обсязі 22 653,57 кв. м. Зазначені дії несуть ризики встановлення суб'єктами оціночної діяльності несправедливої заниженої вартості частини майнових прав, які ДП «Пуща-Водиця» могло отримати як вигоду (дохід).

За даними відкритих джерел, середня вартість одного квадратного метра у новобудовах міста Києва за останні 5 років збільшилася в середньому у 1,5 раза (з 22,3 тис. грн¹² до 34,7 тис. гривень¹³).

11. Внаслідок незабезпечення належного контролю Фондом як органом управління, так і ДП «Пуща-Водиця» за ефективним та цільовим використанням земельних ділянок ДП «Пуща-Водиця», аудитом під час огляду територій встановлено численні випадки їх нецільового використання, розміщення та функціонування приватного бізнесу на них, що здійснюється іншими фізичними та юридичними особами тривалий час. Зазначене створює високі ризики втрати державного майна, відповідно до пункту «г» статті 141 Земельного кодексу України, яким визначено, що однією із підстав припинення права користування земельною ділянкою є використання земельної ділянки не за цільовим призначенням.

¹⁰ 4 764,3 тис. грн (2020 – 2 491,3 тис. грн; 2021 – 2 273,0 тис. гривень).

¹¹ На підставі підпункту 5.2.3 та пункту 13.1 інвестиційних договорів.

¹² За інформацією з порталу «Мінфін». Доступно за посиланням: <https://minfin.com.ua/2017/12/15/31450379/>.

¹³ За інформацією з сайту «РБК–Україна». Доступно за посиланням: <https://www.rbc.ua/ukr/realty/chetvert-zhiteley-kieva-gotovy-priobresti-1642684350.html>.

Зокрема, під час огляду 09.06.2022 контрольною групою Рахункової палати встановлено факти розміщення на земельних ділянках переданих під забудову одно- і двоповерхових гаражних боксів автогаражного кооперативу (виявлено близько 450 гаражів), більшість з яких приватизовані. Встановлено, що серед гаражів є діючий приватний бізнес, зокрема: станції технічного обслуговування (далі – СТО), автомийки, шиномонтажні майстерні; триповерховий готель тощо. Також встановлено факт розміщення автозаправної станції. Документи про оренду або використання цих земель до аудиту контрольній групі не надано.

На частині земельної ділянки¹⁴ здійснюється будівництво близько 7 багатоповерхових будинків та паркінгу. Документи та інформацію щодо зазначеного будівництва і назви житлового комплексу під час огляду не надано. Згідно з інтерактивною мапою сайту «ЛУН»¹⁵ на зазначеній земельній ділянці, між вулицями Олександра Олеся, Івана Виговського та Генерала Грекова, розташовано будівництво двох житлових комплексів (ЖК із трьома будівлями та невідомий ЖК (без назви) із дев'ятьма будівлями). Також там наявна інформація про забудовника (девелоперська компанія), з яким ДП «Пуща-Водиця» не уклала інвестиційні договори на ці земельні ділянки.

Зазначене може свідчити про незаконну забудову, яка відбувається на землях ДП «Пуща-Водиця» з відома його керівництва і за яку Підприємством сплачується плата за землю, що може мати ознаки службової недбалості.

12. Під час аудиту встановлено, що протягом 2020–2021 років 21 земельна ділянка ДП «Пуща-Водиця» загальною площею 54,9244 га (15 земельних ділянок загальною площею 49,4848 га у Подільському районі м. Києва та 6 земельних ділянок загальною площею 5,4396 га у межах села Софіївська Борщагівка Києво-Святошинського району Київської області) використовується не за цільовим призначенням; 20 земельних ділянок загальною площею 46,9361 га у господарській діяльності Підприємством взагалі не використовуються.

Встановлено, що на земельних ділянках ДП «Пуща-Водиця» розташовані 5 автогаражних кооперативи (існують випадки права власності на гаражі у третіх осіб), гаражі фізичних осіб; житлова багатоквартирна забудова; кладовище; спортивна споруда, стадіон; дороги загального користування; будівлі Київсільбуду, житловий комплекс (с. Софіївська Борщагівка), торгівельний комплекс.

Зазначене створює високі ризики втрати цих ділянок. Згідно з орієнтовним розрахунком, проведеним під час аудиту, загальна ринкова вартість 15 земельних ділянок загальною площею 49,4848 га, які розташовані у Подільському районі міста Києва, становила 6 949 150,5 тис. грн, загальна ринкова вартість 6 земельних ділянок загальною площею 5,4396 га, які розташовані у межах села Софіївська Борщагівка Києво-Святошинського району Київської області – 108 112,05 тис. гривень.

¹⁴ Земельна ділянка площею 80,3 га, в межах земельної ділянки кадастровий номер 8000000000:91:066:0097.

¹⁵ З сайту «ЛУН». Доступно за посиланням: <https://lun.ua> (розділ «новобудови Києва на карті»).

Усього протягом 2020–2021 років ДП «Пуща-Водиця» сплачено за ці двадцять одну земельну ділянку земельного податку на загальну суму – 6 065,1 тис. грн, що призвело до значного податкового навантаження на державне підприємство та непродуктивних витрат на цю суму.

13. За відсутності належного контролю органами управління майном ДП «Пуща-Водиця» та управлінських рішень керівництва Підприємства у користуванні ДП «Пуща-Водиця» станом на 01.01.2020 і 01.01.2021 перебувало 62 земельні ділянки загальною площею 2095,5145 га та станом на 31.12.2021 – 61 земельна ділянка загальною площею 2085,9307 га, з яких за 7 земельними ділянками ДП «Пуща-Водиця»¹⁶ загальною площею 9,7635 га не забезпечено реєстрації речових прав на нерухоме майно. Зокрема, станом на 31.12.2021 у державному реєстрі речових прав на нерухоме майно відсутні відомості про реєстрацію 5 земельних ділянок, розташованих у м. Києві, площею 4,8235 га та двох земельних ділянок, які розташовані у Херсонській області, площею 4,94 га.

Крім того, в порушення пункту 1 розділу III Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності¹⁷, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 № 1213, та пункту 6 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»¹⁸ в бухгалтерському обліку ДП «Пуща-Водиця» у складі нематеріальних активів на рахунку бухгалтерського обліку 122 «Права користування майном» права користування земельними ділянками не відображені. Експертна грошова оцінка земельних ділянок Підприємством не проведена та їх ринкова вартість не визначена.

Зазначені факти створюють високі ризики втрати (відчуження) земельних ділянок під час здійснення будь-яких правочинів.

Як приклад, у вересні 2020 році ДП «Пуща-Водиця» втрачено одну земельну ділянку¹⁹ через внесення державним реєстратором Козівської селищної ради Козівського району Тернопільської області, в порушення вимог територіальності, державної реєстрації права власності за фізичною особою (колишнім власником, у якого ДП «Пуща-Водиця» в судовому порядку

¹⁶ 8000000000:78:135:0044 площею – 1,8028 га, 8000000000:85:227:0213 площею – 0,1683 га, 8000000000:85:227:0211 площею – 0,256 га, 8000000000:85:227:0216 площею – 2,5682 га, 8000000000:85:227:0215, площею – 0,0282 га, 6522383500:02:001:0278 площею – 4,58 га, 6522383500:02:001:0269 площею – 0,36 га.

¹⁷ Вартість права постійного користування земельними ділянками державні (казенні) та комунальні підприємства відображають у складі нематеріальних активів у порядку, установленому Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи».

¹⁸ Придбаний або отриманий нематеріальний актив відображається в балансі, якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена.

¹⁹ Загальною площею 9,5838 га (кадастровий номер 3222486200:03:001:0051) в селі Софіївська Борщагівка Києво-Святошинського району Київської області з цільовим призначенням для ведення особистого селянського господарства.

витребувало зазначену земельну ділянку) та скасуванням іншого речового права, зареєстрованого за ДП «Пуща-Водиця». У жовтні 2010 року фізичною особою продано іншому покупцю (товариству з обмеженою відповідальністю) вказану земельну ділянку. Після звернення ДП «Пуща-Водиця» до правоохоронних органів та Держгеокадастру в Київській області у грудні 2020 року зроблено повторну державну реєстрацію іншого речового права за ДП «Пуща-Водиця», яку у січні 2021 року скасовано Міністерством юстиції України, та поновлено права за покупцем. На момент проведення аудиту на підставі ухвали Святошинського районного суду міста Києва накладено арешт на земельну ділянку.

Крім того, під час аудиту встановлено, що у 2019 році Міністерством юстиції України скасована реєстрація іншого речового права ДП «Пуща-Водиця» на 32 земельні ділянки загальною площею 426,9767 га²⁰ та Головним управлінням Держгеокадастру у Київській області передано у приватну власність з формуванням 165 нових земельних ділянок. На момент проведення аудиту на підставі ухвали Вищого антикорупційного суду²¹ накладено арешт на 165 земельних ділянок із заборною відчуження, зміни, реєстрації (перереєстрації), застави або іншого виду зміни власника майна, поділу, об'єднання, забудови, зміни категорії та цільового призначення. Відповідно до орієнтовного розрахунку, загальна ринкова вартість 32 земельних ділянок загальною площею 426,9767 га, які розташовані на території Софіївсько-Борщагівської сільської ради Київської області (332,3323 га) та Петропавлівсько-Борщагівської сільської ради Київської області (94,6444 га), становить 8 486 161,9 тис. гривень.

Крім того, за даними Головного управління Держгеокадастру у Київській області на 14 земельних ділянок загальною площею 8,6854 га, право постійного користування якими зареєстровано за ДП «Пуща-Водиця», розроблено проєкт землеустрою щодо відведення земельних ділянок приватному суб'єкту господарювання.

14. Протягом 2014–2019 років, за відсутності належного контролю з боку Міністерства аграрної політики і продовольства України, керівництвом ДП «Пуща-Водиця» в порушення вимог частини четвертої статті 67 Господарського кодексу України та пункту 3 Порядку погодження залучення державними підприємствами, у тому числі господарськими товариствами (крім банків), у статутному капіталі яких 50 та більше відсотків акцій (часток) належать державі, кредитів (позик), надання гарантій або поруки за такими зобов'язаннями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.06.2011 № 809, залучалась поворотна фінансова допомога на виплату заробітної плати, оплати податків та на інші господарські потреби Підприємства в загальній сумі 201 120,8 тис. грн, з якої станом на 31.12.2021 не повернуто

²⁰ На території Софіївсько-Борщагівської сільської ради Київської області (332,3323 га) та Петропавлівсько-Борщагівської сільської ради Київської області (94,6444 га).

²¹ Ухвала слідчого судді ВАКС у справі № 991/9133/20 (провадження 1-кв/991/9362/20) від 12.11.2020 у кримінальному провадженні № 5201000000000856, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань 01.10.2019.

68 561,0 тис. гривень. Зазначена фінансова допомога отримувалась від підприємств, з якими ДП «Пуща-Водиця» укладені інвестиційні договори, а її повернення здійснювалося за рахунок отримання коштів від тих же підприємств в рамках викупу майнових прав на квартири. При цьому в бухгалтерському обліку ДП «Пуща-Водиця» майнові права на квартири відсутні.

У 2021 році, з дозволу заступника Голови Фонду, ДП «Пуща-Водиця» залучено поворотну безвідсоткову фінансову допомогу в розмірі 7 500,0 тис. грн від суб'єктів господарювання²², що перебували у сфері управління Фонду, повернення якої здійснено протягом 2021 року з порушенням термінів, визначених умовами договорів, за рахунок продажу майнових прав на квартири, які у бухгалтерському обліку Підприємства також відсутні.

АТ «Криворізька теплоцентраль»²³ у липні 2021 року направлено судовий позов щодо повернення ДП «Пуща-Водиця» основної суми боргу в розмірі 6 000,0 тис. грн і компенсації судових та інших витрат на загальну суму 138,5 тис. гривень. Водночас у вересні і жовтні 2021 року, за відсутності погодження Фонду, як уповноваженого органу управління державним майном, передбаченого пунктом 20 частини першої статті 6 Закону № 185²⁴, між ДП «Пуща-Водиця» та АТ «Криворізька теплоцентраль» укладено 6 договорів доручення, відповідно до яких ДП «Пуща-Водиця» сплачено замість АТ «Криворізька теплоцентраль» третім особам 932,3 тис. грн, решту основного боргу повернуто АТ «Криворізька теплоцентраль» до кінця 2021 року. Рішенням Господарського суду Київської області²⁵ позов АТ «Криворізька теплоцентраль» задоволено та вирішено стягнути з ДП «Пуща-Водиця» 138,5 тис. грн (12 000,0 грн інфляційні втрати, 20 712,33 грн – 3 відс. річних, 103 561,64 грн пені, 2 270,0 грн судового збору), які на момент проведення аудиту не сплачені.

За умови бездіяльності уповноваженого органу управління державним майном (Фонду державного майна України) та керівництва ДП «Пуща-Водиця» заподіяна шкода Підприємству на суму 138,5 тис. грн, що має ознаки службової недбалості.

15. З недотриманням вимог частини третьої статті 65 Господарського кодексу України, пункту 4 частини першої статті 6 Закону № 185 та абзацу

²² АТ «Криворізька теплоцентраль» у сумі 6 000,0 тис грн, ДП «Західний експертно-технічний центр Держпраці» в сумі 500,0 тис. грн та «Київський експертно-технічний центр Держпраці» в сумі 1 000,0 тис. гривень.

²³ На час надання фінансової допомоги знаходилась у державній власності, орган управління – Фонд державного майна України.

²⁴ Уповноважені органи управління відповідно до покладених на них завдань погоджують підприємствам, установам, організаціям, що належать до сфери їх управління, а також господарським товариствам, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, повноваження з управління корпоративними правами держави яких він здійснює, договори про спільну діяльність, договори комісії, доручення та управління майном, зміни до них та контролюють виконання умов цих договорів.

²⁵ Рішенням Господарського суду Київської області від 14.02.2022 по справі № 910/13295/21.

першого пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.1999 № 859 «Про умови і розміри оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності, та об'єднань державних підприємств» замість призначення керівника ДП «Пуца-Водиця» і укладання з ним контракту, Фондом державного майна України у квітні 2020 року наказом від 06.04.2020 № 612 за підписом заступника Голови Фонду покладено виконання обов'язків директора ДП «Пуца-Водиця» на особу, яка до моменту призначення на Підприємстві не працювала.

За відсутності контракту та визначеного наказом Фонду розміру посадового окладу, надбавок та доплат до нього виконуючим обов'язки директора Підприємства (працював з 07.04.2020 до 17.02.2021) особисто встановлено собі розмір посадового окладу та надбавку до нього, внаслідок чого йому незаконно нараховано та виплачено 536 082,25 грн заробітної плати, з них утримано (ПДФО, військовий збір) – 104 536,06 гривень.

16. Аудитом встановлено, що ДП «Пуца-Водиця» у фінансових планах на 2020 і 2021 роки не запланувало витрати на страхові послуги, які згідно з вимогами абзацу третього та абзацу десятого підпункту 2 «а» пункту 13 постанови Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 № 1673 «Про стан фінансово-бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів» можуть бути визначені (за результатами попереднього звітнього року) на рівні не більш як 1,5 відсотка обсягу чистого прибутку. Встановлено, що за 2019 рік ДП «Пуца-Водиця» мало прибуток 16,0 тис. грн, за 2020 рік – збиток 32 383,0 тис. гривень.

Однак у 2020–2021 роках ДП «Пуца-Водиця», без внесення змін до фінансового плану на відповідні роки, здійснило витрати на страхування працівників у зв'язку з епідемією коронавірусу на загальну суму 387,0 тис. грн (у 2020 році – 129,0 тис. грн та у 2021 році – 258 тис. грн). Крім того, цим Підприємством проведено незаплановані фінансовим планом на 2021 рік витрати на ремонт молочно-товарної ферми в сумі 1 096,0 тис. гривень.

17. Аудитом встановлено, що неподання Прем'єр-міністром України до Верховної Ради України кандидатури на посаду Голови Фонду, як передбачено частиною другою статті 24 Закону України від 17.03.2011 № 3166-VI «Про центральні органи виконавчої влади» зі змінами (далі – Закон № 3166), з 28.02.2022 по 07.09.2022 (або понад шість місяців) відповідно до наказу від 28.02.2022 № 140к «Про виконання обов'язків Голови Фонду Батовою О. І.» (за підписом в. о. Голови Фонду Батової О. І.) перший заступник Голови Фонду Ольга Батова, до призначення в установленому законодавством порядку Голови Фонду, приступила до виконання обов'язків Голови Фонду на підставі наказу Фонду від 02.02.2022 № 94к «Про тимчасове підпорядкування підрозділів апарату Фонду державного майна України та розподіл функціональних обов'язків між керівництвом Фонду».

При цьому до 28.05.2022 в. о. Голови Фонду Ольга Батова не мала права першого підпису фінансових, розрахункових та інших документів. Встановлено,

що відповідно до діючого наказу Фонду протягом трьох місяців 2022 року (з 25.02.2022 до 27.05.2022) після звільнення Голови Фонду право першого підпису фінансових та розрахункових документів мала заступник Голови Фонду Юлія Белова.

18. У 2020–2021 роках з недотриманням вимог частини першої статті 8 Закону № 4107, якою передбачено, що Голова Фонду може мати крім першого заступника Голови ще двох заступників, та вимог частини четвертої статті 24 Закону № 3166, якою визначено, що положення цього Закону поширюються на Фонд державного майна України, крім випадків, коли Конституцією та законами України визначені інші особливості організації та порядку їх діяльності, у 2020–2021 роках Голова ФДМУ, відповідно до затвердженої структури та штатного розпису, мав (крім першого заступника Голови) одночасно п'ять заступників Голови замість двох, як визначено Законом № 4107. Зокрема, додаткові посади заступників Голови Фонду було введено на виконання розпоряджень Кабінету Міністрів України від 08.08.2014 № 711-р, від 20.12.2017 № 943-р та від 04.04.2018 № 204-р.

19. Також аудитом встановлено, що незважаючи на наявність наказу Фонду державного майна України від 23.09.2020 № 1554 «Про передачу нерухомого майна у комунальну власність», регіональним відділенням Фонду по Вінницькій та Хмельницькій областях не забезпечено вжиття заходів щодо передання у комунальну власність 60-квартирного житлового будинку балансовою вартістю 4916,9 тис. грн з прилеглими комунікаціями водовідведення, що перебуває на балансі ДП «Дунаєвецький КХП», що є неефективним управлінням державним майном.

20. Під час аудиту ідентифіковано корупційні ризики, згідно з каталогом корупційних ризиків, розміщеним на офіційному сайті Національного агентства з питань запобігання корупції, а саме: зміна цільового призначення земельної ділянки; зловживання при укладанні договорів про спільну діяльність; передання прав на земельну ділянку в обхід процедури аукціонів; протиправна забудова на землях, які передані підприємствам, установам та організаціям на праві постійного користування; відмова від права постійного користування земельною ділянкою на користь третіх осіб, які мають високий рівень та можуть бути наслідком зловживань посадових осіб об'єктів аудиту.

Ознаки зазначених корупційних ризиків вимагають вжиття відповідних заходів у вигляді повідомлення уповноважених органів із запобігання проявів корупції відповідно до норм Закону України «Про запобігання корупції» та іншого антикорупційного законодавства.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності здійснення Фондом державного майна України повноважень з управління майном державних

підприємств, установ та організацій, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затвердити.

2. Звіт про результати аудиту ефективності здійснення Фондом державного майна України повноважень з управління майном державних підприємств, установ та організацій, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, та рішення Рахункової палати надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів із дня затвердження цього Звіту.

3. Звіт про результати аудиту ефективності здійснення Фондом державного майна України повноважень з управління майном державних підприємств, установ та організацій, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, та рішення Рахункової палати надіслати Комітетові Верховної Ради України з питань економічного розвитку та рекомендувати розглянути на засіданні комітету. При внесенні змін до Закону України «Про Фонд державного майна України» розглянути пропозицію щодо встановлення норми, за якою буде визначено процедуру визначення тимчасово виконуючого обов'язки Голови Фонду за вакантною посадою, до його призначення в установленому законодавством порядку.

4. Відомості про результати аудиту ефективності здійснення Фондом державного майна України повноважень з управління майном державних підприємств, установ та організацій, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України і рекомендувати:

1) розглянути Звіт про результати аудиту ефективності здійснення Фондом державного майна України повноважень з управління майном державних підприємств, установ та організацій, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, на засіданні Кабінету Міністрів України за участю Рахункової палати;

2) доручити Фонду державного майна України розробити та внести в установленому порядку Кабінету Міністрів України проекти актів:

– щодо внесення змін до Закону України «Про Фонд державного майна України» в частині призначення Голови Фонду державного майна України відповідно до положень Конституції України, визначення кількості заступників Голови Фонду державного майна України та зміни статусу регіональних відділень;

– щодо внесення змін до Закону України «Про управління об'єктами державної власності» в частині визначення повноважень Фонду державного майна України щодо державних підприємств, установ і організацій при призначенні (обранні) незалежних членів наглядових рад державних підприємств і визначення кандидатур представників держави та забезпечення їх обрання (призначення);

– щодо Переліку підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Фонду державного майна України, порядків їх обліку та моніторингу;

3) доручити Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури України зобов'язати Державну інспекцію архітектури та містобудування

України (ДІАМ) перевірити дотримання вимог законодавства у сфері містобудування щодо:

- законності побудови автозаправної станції, яка розташована за адресою: вулиця Маршала Гречка, 13-а, у Подільському районі міста Києва;

- законності забудови земельної ділянки з кадастровим номером 8000000000:91:066:0097, переданої згідно з інвестиційним договором від 28.10.2014 № 2811-1-ід/11 (в новій редакції) під житлову забудову;

4) доручити Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури України поінформувати Рахункову палату про результати перевірки дотримання вимог законодавства у сфері містобудування за зазначеними у Звіті та рішенні Рахункової палати фактами недоліків та порушень.

5. Звіт про результати аудиту ефективності здійснення Фондом державного майна України повноважень з управління майном державних підприємств та рішення Рахункової палати надіслати Фонду державного майна України і рекомендувати:

- протягом місяця розробити і затвердити план заходів щодо усунення недоліків та порушень, виявлених під час аудиту Фонду, із зазначенням чітких термінів виконання і відповідальних осіб;

- забезпечити приведення структури і штатного розпису Фонду державного майна України у відповідність із вимогами Закону України «Про Фонд державного майна України» в частині визначення кількості заступників Голови Фонду;

- забезпечити приведення структури і штатного розпису регіональних відділень Фонду державного майна України у відповідність із затвердженими Положеннями про них, в частині визначення кількості заступників начальника регіональних відділень;

- затвердити розпорядчий акт та визначити за Головою Фонду та його заступниками право підпису документів щодо управління об'єктами державної власності, що перебувають у сфері управління Фонду та його регіональних відділень;

- протягом трьох місяців сформувати перелік підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Фонду державного майна України, та забезпечити його подання Кабінету Міністрів України на затвердження;

- розглянути необхідність заміни представника держави від Фонду державного майна України у складі наглядової ради ДП «Пуща-Водиця» у зв'язку із виконанням цих функцій фізичною особою, яка до захисту державних інтересів не має відношення;

- вжити заходів щодо відображення у Єдиному реєстрі об'єктів державної власності достовірної та повної інформації щодо нерухомого майна державних підприємств, установ і організацій, суб'єктом управління яких є Фонд державного майна України і його регіональні відділення, з метою запобігання виникненню ризиків втрати державного майна;

– вжити заходів щодо відшкодування в установленому порядку втрат (збитків), що завдані державі внаслідок неправомірних дій посадових осіб Фонду державного майна України у зв'язку з невиконанням зобов'язань з приватизації ДП «Завод «Електроважмаш»;

– до кінця поточного року вжити заходів щодо перегляду осіб, які виконують обов'язки керівників державних підприємств, установ і організацій; проведення конкурсного відбору керівників та укладання в установленому порядку контрактів з ними;

– до кінця поточного року вжити заходів щодо обов'язкового проведення підпорядкованими державними підприємствами, установами і організаціями інвентаризації державного майна, у тому числі земельних ділянок;

– здійснювати постійний моніторинг та контроль за своєчасним поверненням фінансових зобов'язань, щодо яких Фондом державного майна України надано згоду в частині укладання договорів безвідсоткової поворотної фінансової допомоги;

– вжити заходів щодо своєчасно затвердження фінансових планів державних підприємств, належного контролю за виконанням показників, визначених у фінансових планах державних підприємств, установ і організацій, що належать до сфери управління Фонду державного майна України і його регіональних відділень, зокрема відрахувань до бюджетів усіх рівнів;

– при проведенні моніторингу діяльності державних підприємств забезпечити відображення обґрунтованої інформації щодо діяльності державних підприємств, установ та організацій, які перебувають у сфері управління Фонду державного майна України;

– забезпечити проведення належної оцінки фінансових ризиків державних підприємств, установ та організацій і подання повної інформації щодо їх діяльності до Міністерства фінансів України;

– вжити заходів щодо здійснення дієвого контролю за ефективним використанням державного майна, правильністю ведення його обліку та складанням звітності;

– вжити заходів щодо оформлення державними підприємствами, які перебувають у сфері управління Фонду і його регіональних відділень, права постійного користування земельними ділянками, проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок з метою відображення їх у бухгалтерському обліку;

– зобов'язати ДП «Чутове» провести переоцінку державного майна, за результатами якої визначити реальний розмір статутного капіталу цього підприємства та сформулювати його із внесенням відповідних змін до статуту;

– повідомити правоохоронні органи про встановлені факти незаконної забудови на землях ДП «Пуща-Водиця» при реалізації інвестиційних договорів і нецільового використання земельних ділянок приватними особами та іншими суб'єктами господарювання;

– розробити плани фінансового оздоровлення щодо кожного збиткового підприємства, установи та організації;

– не допускати погодження надання поворотної фінансової допомоги під майнові права, які не належать підприємствам, установам та організаціям або відсутні у їх бухгалтерському обліку;

– притягнути до відповідальності відповідальних посадових осіб центрального апарату Фонду державного майна України та його регіональних відділень за виявлені порушення та недоліки.

6. Звіт про результати аудиту ефективності здійснення Фондом державного майна України повноважень з управління майном державних підприємств та рішення Рахункової палати надіслати державному підприємству «Науково-дослідний, виробничий агрокомбінат «Пуща-Водиця» і рекомендувати:

– протягом місяця розробити і затвердити план заходів щодо усунення недоліків та порушень, виявлених під час аудиту ДП «Пуща-Водиця», із зазначенням чітких термінів виконання і відповідальних осіб;

– протягом півріччя провести інвентаризацію земельних ділянок, з метою визначення реального стану їх використання, провівши експертну грошову оцінку земельних ділянок, та відобразити вартість використання їх прав у бухгалтерському обліку Підприємства;

- до кінця поточного року підготувати і подати уповноваженому органу управління пропозиції щодо доцільності подальшого використання земельних ділянок, які використовуються не за цільовим призначенням;

– за інвестиційними договорами, де здійснюється будівництво, з метою захисту інтересів держави ініціювати перегляд їх умов та внесення відповідних змін в частині відшкодування забудовниками сплати земельного податку, виходячи з реальної ринкової вартості земельних ділянок, а також в частині збільшення частки майнових прав на площі житлового та нежитлового (комерційного) призначення в завершеному будівництві, які отримує у свою власність Підприємство;

– за інвестиційними договорами, що є фактично не діючими або знаходяться на початкових етапах реалізації, від 25.09.2006 № 35, від 25.09.2006 № 36, від 02.11.2015 № 824 та від 05.03.2013 (нова редакція договору № 2911-1-ід/11 від 29.11.2011), ініціювати розірвання угод та порушити питання щодо відшкодування непродуктивних витрат та втрат (неотриманої вигоди, доходів), які завдані державному підприємству у зв'язку з їх тривалим невиконанням підприємством-забудовником. Розглянути питання про укладання інвестиційних договорів на цих земельних ділянках з іншими забудовниками на вигідних для держави умовах;

– оформити відповідно до законодавства з усіма приватними особами та іншими суб'єктами господарювання право оренди або користування земельними ділянками Підприємства.

7. Повідомити Офіс Генерального прокурора, Національну поліцію України, Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Бюро економічної безпеки України та Державне

бюро розслідувань з направленням матеріалів про виявлені ознаки кримінальних та корупційних правопорушень для відповідного реагування.

8. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності здійснення Фондом державного майна України повноважень з управління майном державних підприємств, установ та організацій, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, оприлюднити на офіційному вебсайті Рахункової палати.

9. Забезпечити надсилання до Верховної Ради України інформації про стан виконання об'єктами контролю рішення Рахункової палати протягом 45 днів з дня отримання інформації від об'єкта контролю.

10. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Ірину Іванову.

Голова Рахункової палати

Валерій ПАЦКАН